

Impressie Generale synode 29 januari

Op 29 januari 2021 was er een digitale bijeenkomst tussen het moderamen van de Generale Synode en de leden van de Generale Synode. Formeel was het geen vergadering van de Generale Synode, maar, vanwege corona, een buitengewone vergadering van het moderamen. Maar voor deze impressie maakt het, praktisch gezien, geen verschil. Als ouderling en afgevaardigde van de classis Veluwe was het voor mij de tweede keer om mee te doen met gedachtevorming en voorbereidende besluitvorming. In deze impressie beperk ik mij tot twee agendapunten: Beleidskader Dienstenorganisatie en het rapport Lichter ingevuld.

Beleidskader Dienstenorganisatie

Het beleidskader voor de dienstenorganisatie heeft als titel “De toekomst open tegemoet” en hoort bij de visienota “Van U is de toekomst”. De toekomst is niet van ons, maar van God. Het is goed om periodiek na te denken over de toekomst. Niet alleen landelijk en regionaal, maar ook binnen de gemeente. Door het coronavirus worden we er nog extra bij bepaald dat we kwetsbare mensen zijn en we in al ons werk voor de kerk afhankelijk zijn van Gods genade. De dienstenorganisatie ondersteunt gemeenten bij het kerk-zijn en omschrijft haar missie als volgt:

“De dienstenorganisatie draagt bij aan een toekomstgerichte kerk: betrokken op God, elkaar en de wereld. Zij ondersteunt lokale gemeenten, andere kerkplekken, classes en het geheel van de Protestantse Kerk als vindplaats van geloof, hoop en liefde”.

In samenwerking met de classica vergaderingen wordt gezocht naar ondersteuning. Ondersteuning aan predikanten en andere betaalde krachten, maar ook op het terrein van financieel beheer, arbeidsvoorwaarden e.d. De visienota en het beleidskader kunnen, op hoofdlijnen, een nuttig hulpmiddel zijn voor beleidsvorming op lokaal en classicaal niveau.

Lichter ingevuld

De rapportage “Lichter ingevuld” is een vervolg op de rapportage “Lichter verkend” en richt zich vooral op het kerk-zijn van kleinere gemeenten. De rapportage biedt een uitgebreide analyse van knelpunten maar ook van de huidige (kerkordelijke) mogelijkheden die er nu al zijn. Mede door de uitgebreide analyse is de rapportage ook een goed hulpmiddel voor beleidsvorming door grotere gemeenten. Het is wel belangrijk dat de basistaken (prediking, eredienst, doop, avondmaal, gebeden, diaconaat, missionair, herderlijke zorg, geestelijke vorming) zoals genoemd in de kerkorde Artikel IV voldoende ingevuld kunnen worden. In de rapportage komt men tot vier conclusies.

1. Er zijn al veel mogelijkheden.
2. Er is ruimte voor creatieve invulling.
3. Gemeenteleden zonder ambt als stemhebbend lid van de kerkenraad.
4. Ander mogelijkheden voor beheer.

Bij de conclusies 1 en 2 is het volgende op te merken. Er zijn nu al veel mogelijkheden voor gemeenten om op vrijwillige basis met elkaar samen te werken. Bijvoorbeeld op het terrein van het jeugdwerk, diaconaat en missionair. Gemeenten kunnen door samenwerking elkaar versterken. De samenwerking kan een voorbode zijn om met elkaar samen te gaan.

Conclusie 3 verdient nog verdere studie. Om gemeenteleden zonder ambt een stem te geven in de kerkenraad geeft nogal wat vragen. Over conclusie 3 heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Er wordt gewacht op de resultaten van de werkgroep Ambt. Het betekent dat vooralsnog de huidige situatie dat een kerkenraad uit minimaal zeven ambtsdragers moet bestaan gehandhaafd blijft.

Conclusie 4. Ander mogelijkheden voor beheer. Er wordt bijvoorbeeld aan gedacht om het beheer van diaconale gelden en gelden van kerkrentmeesters onder één college (kerkrentmeesters en diakenen) of de kerkenraad te brengen. Er blijven dan wel afzonderlijke jaarrekeningen en begrotingen voor diaconale gelden en gelden van kerkrentmeesters bestaan. Het minimum aantal ambtsdragers voor een kerkenraad van nu zeven (één predikant, twee ouderlingen, twee ouderling-kerkrentmeesters, twee diakenen) zou dan lager kunnen zijn. Er zou, bij het voornemen om tot minder dan zeven ambtsdragers te komen, wel instemming nodig zijn van het classicaal college voor behandeling van beheerszaken (CCBB) en het breed moderamen classicaal vergadering (BMCV). Het

CCBB en het BMCV moeten dan vooral beoordelen of nog aan de normen van goed bestuur (good governance) en het op een adequate manier kerk-zijn (invulling basistaken) kan worden voldaan. Normen van goed bestuur (good governance) worden vooral bepaald door de maatschappij waarin we leven. Een voorbeeld is de ANBI-regelgeving. In de ANBI-regelgeving gaat het o.m. om de publicatieplicht van een staat van baten en lasten op een website die voor iedereen toegankelijk is. De gedachten over andere mogelijkheden voor beheer vind ik nog extra interessant omdat ik vanaf 2014 lid en beoordelaar ben van het CCBB Gelderland. Het CCBB Gelderland heeft o.m. tot taak om de jaarrekeningen, begrotingen en meerjarenramingen van de classis Veluwe en de classis Gelderland Zuid en Oost te beoordelen. Mijn beoordelingen beperken zich tot de ringen Hattem, Harderwijk en Nijkerk.

In de rapportage “Lichter ingevuld” is ook een paragraaf opgenomen met de veelzeggende titel “Wie doet het licht uit”. Bij gemeenten met een tekort aan ambtsdragers en/of deskundige vrijwilligers kan een “chronische vermoeidheid” ontstaan die het zicht op de toekomst volledig belemmert. Het BMCV Veluwe en het CCBB Gelderland zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te proberen “chronische vermoeidheid” te voorkomen. Gelukkig zijn er in de classis Veluwe veel gemeenten die hun kerk-zijn goed op orde hebben en waar ambtsdragers met blijdschap hun werk doen.

Er zijn ook gemeenten die moeite hebben om toekomstgericht te denken. Mijn advies is dan: stel je open voor hulp. Dat kan een buurgemeente zijn maar ook regionaal (classis, CCBB) of landelijk (dienstenorganisatie).

Tenslotte

Mijn tweede ervaring met de generale synode is ook positief. Corona biedt tijd om na te denken over de toekomst van je leven. Wat betekent geloof voor je? Wat betekent vraag en antwoord 1 (het eigendom zijn van Jezus Christus in leven en sterven) van de Heidelbergse Catechismus voor je? Wat betekent Romeinen 12 vers 6 tot en met 10 (verschillende gaven, elkaar liefhebben) voor je? Laten we met blijdschap geestelijk leiding geven. God is mijn Vader en de kerk (PKN breed) is mijn moeder.
Thomas Kool, ouderling Hervormde Gemeente Voorthuizen